

نقش حرفه دامپزشکی در توسعه پایدارتر *

دکتر حمید خانفاهی ایبانه
مدیر مسوول
وسردبیر

روز شنبه، ۲۸ آوریل ۲۰۱۸ (مصادف با ۸ اردیبهشت سال ۱۳۹۷)، انجمن جهانی دامپزشکی همراه با جوامع دامپزشکی در کشورهای مختلف دنیا، روز جهانی دامپزشکی را جشن گرفتند تا نقش والای حرفه دامپزشکی در خدمت به حیوانات و نیز جامعه را تبیین نمایند. در مراسم امسال، سازمان جهانی بهداشت (OIE) و جامعه جهانی دامپزشکی (WVA) توجه ویژه ای به نقش حیاتی دامپزشکان در توسعه شیوه های پایدار پرورش و نگهداری حیوانات، بهبود و ارتقای سطح بهداشت و سلامت حیوانات، و حتی سلامت و رفاه جامعه و محیط زیست داشتند.

در این روز خاص، دامپزشکان در سراسر جهان با ابتکار روش های متعدد تلاش می کنند تا آگاهی عمومی در باره نقش مهم حرفه دامپزشکی در طیف گسترده ای از زمینه های اشتغال و ارائه خدمات برای آینده پایدار سیاره زمین و ساکنان آن را افزایش دهند.

همچنین امسال، مصادف با دهمین دوره جایزه ویژه سازمان جهانی بهداشت (OIE) و جامعه جهانی دامپزشکی (WVA) به بهترین مراسم روز جهانی دامپزشکی بود که به موفق ترین عضو جامعه جهانی دامپزشکی در برگزاری مراسم بزرگداشت حرفه دامپزشکی اهدا می شود. شعار سال ۲۰۱۸ نقش حرفه دامپزشکی در توسعه پایدار از طریق بهبود زندگی، امنیت و سلامت مواد غذایی است.

در مواجهه با چالش های جهانی مانند جمعیت رو به رشد جهان و افزایش تقاضا برای پروتئین حیوانی، محیط زیست و کاهش منابع طبیعی و بروز بیماری های قابل انتقال بین انسان و حیوان، دامپزشکان نقش حیاتی در تضمین روند توسعه سیستم های پایدار، معتبر و کارآمد پرورش دام به منظور تامین منابع کافی برای نسل های آینده دارند.

دامپزشکان مسئول پیشگیری و کنترل شیوع بیماری های دامی هستند و تامین مواد غذایی کافی، با کیفیت و سالم برای آحاد جامعه جهانی را از طریق کنترل و مشارکت در بازرسی کل زنجیره غذایی «از مزرعه تا سفره» تضمین می کنند.

از سوی دیگر، در بسیاری از مناطق روستایی در جهان، هنوز هم معیشت روستائیان وابسته به نگهداری حیوانات است چرا که با کود دامی، خاک را بارور می کنند و از دام ها، برای شخم زدن و حمل و نقل بهره می برند و در بسیاری موارد، نگهداری و پرورش دام ها، منبع اصلی درآمد خانواده می باشند. با تضمین این فرایند و تداوم معیشت این روستائیان، دامپزشکان در توسعه اقتصادهای منطقه ای و ملی نیز نقش حیاتی دارند.

سخن آخر اینکه، براساس رویکرد سلامت واحد، دامپزشکان با همکاری سایر حرف حوزه بهداشت و سلامت، سیستم های نوین پرورش و نگهداری دام را ایجاد می کنند که رفاه حیوانات و محیط زیست را نیز مورد توجه قرار می دهند. با این کار، دامپزشکان در دستیابی به اهداف توسعه پایدار سازمان ملل متحد برای کاهش فقر و حذف گرسنگی، سلامت و رشد اقتصادی مطلوب مشارکت می کنند.

پاسخ چهار مسئول به چهار پرسش مهم دامپزشکان

در پانل صنفی روز جهانی دامپزشکی

چهار در چهار

شبنم مسعودی

مراسم بزرگداشت روز جهانی دامپزشکی امسال در روز شنبه ۸ اردیبهشت ماه در محل سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی در تهران برگزار شد. از ویژگی خاص این مراسم، برگزاری پانل تخصصی پرورش و پاسخ در خصوص مسائل صنفی دامپزشکی با حضور مسئولین ارشد دولتی و خصوصی این صنف بود. اگرچه زمان در نظر گرفته شده برای این پانل به گونه ای بود که جز اندکی بسیاری از مدعوین، سالن مراسم را ترک کرده بودند و حتی رسانه های رسمی ارگان های برگزارکننده مراسم روز جهانی دامپزشکی از انعکاس این پانل، غفلت کردند، اما موضوعات مطرح شده در این پانل به اندازه ای مهم بود که خبرنگار نسخه دامپزشکی را چند ساعتی بر صندلی حضار نشانند تا آنچه گفته آمد و شنیده شد به نظر خوانندگان برسد، باشد که مطالبه گری نزد دامپزشکان نهادینه شود.

نیازهایی به خدمات دامپزشکی در جامعه وجود دارد که ما دامپزشکان به آن پاسخ نداده ایم و این باعث شده افراد غیرمتخصص به این حوزه ورود کنند، از جمله تاسیس نفاختگاه ها و پناهگاه های حیوانات توسط افراد غیرمتخصص بدون مجوز قانونی و حتی گاهی شاهد طبابت دامپزشکان در پت شاپ ها هستیم که شأن دامپزشکی را تنزل می دهد. چه اقدامی برای این مشکل انجام خواهد شد؟

دکتر علی صفر ماکتعلی

معاون بهداشتی و پیشگیری
سازمان دامپزشکی کشور

عملیات دامپزشکی دولتی سه محور دارد: چک، چکر و چک آو چکر. در مرحله اول فرد یا شرکت ارائه دهنده خدمات باید مورد تایید دولت، و در خصوص موارد مورد نظر ما، مورد تایید سازمان دامپزشکی کشور باشد، در مرحله دوم یک سری جوامع و گروه ها با تایید مرجع ذی صلاح دولتی به نام سازمان دامپزشکی کشور اجازه فعالیت یا واگذاری مسوولیت را به آن افراد یا شرکت ها می دهند و در مرحله سوم یا چک آو چکر یا همان نظارت عالی، خود سازمان دامپزشکی گروه ها و تشکل های مرحله دو را ارزیابی می کند.

در کشور ما مسوولیت اجرای قانون بهره‌وری، سازمان نظام دامپزشکی است و طبق قانون مراحل صدور پروانه ها کاملاً مشخص است، به این ترتیب که مسوولیت صدور پروانه ها سازمان نظام دامپزشکی و مسوول نظارت بر عملکرد سازمان نظام دامپزشکی، سازمان دامپزشکی کشور است و اگر تخلفی در این رابطه اتفاق افتد، باید ورود پیدا کند.

در حال حاضر یک سری بخش نامه ها و دستورالعمل ها در سازمان دامپزشکی در حال بازنگری است از جمله صدور پروانه ها. گروه های کاری مشترک بین سازمان دامپزشکی کشور و سازمان نظام دامپزشکی به وجود آمده که بدیهی است، دستورالعمل های به وجود آمده توسط این گروه، بین تشکل های بخش خصوصی نیز مطرح خواهد شد و در نهایت، پس از ابلاغ اجرا خواهد شد. چنانچه کسی فعالیتی برخلاف مقررات انجام دهد، مثلاً از حیوانی تحت عنوان پناهگاه خارج از این مقررات نگهداری کند یا نگهداری از حیوانات برخلاف منافع بهداشت عمومی جامعه باشد، طبق ماده ۶۸۸ قانون مجازات اسلامی اگر گزارشی به سازمان دامپزشکی کشور ارائه شود، سازمان دامپزشکی می تواند رأساً ورود پیدا کرده و برخورد کند

یک سری فعالیت ها در گذشته وجود نداشته و امروز به وجود آمده یا ممکن است در آینده به وجود بیاید. مثل پدیده ای به نام پرورش زالو که تا ده سال قبل اصلاً وجود نداشت ولی امروز مورد استقبال قرار گرفته و از قضا سودآور هم هست. سازمان دامپزشکی کشور بر اساس تقاضایی که وجود داشته، دستورالعمل پرورش زالو را طراحی کرده است. هرچند این دستورالعمل ایراداتی هم دارد که داریم روی آن کار می کنیم. به هر حال اگر انجمن، تشکل، صنف و یا بخش خصوصی احساس نیاز کند، می تواند به صورت مستقیم یا غیرمستقیم از سازمان دامپزشکی کشور تقاضای طراحی

به نظر من در این مورد بحث باید کمی به سمت حاکمیت متمایل شود، چرا که متضرر اصلی در این زمینه، بدون رو درباستی، ملت ایران هستند. ما داریم در مورد بهداشت مردم صحبت می کنیم و بهداشت مردم توافقی نیست. حاکمیتی است.

برای هر نوع دام یا فراورده دامی نظارت بهداشتی داریم غیر از آبزیان، بسیاری از ماهی ها با آلودگی وارد بازار می شوند. گاهی ماهی های آلوده به ملامت گیری به عنوان یک ماده بسیار سرطان را به فروش می رسند، گاهی ماهی ها به صورت زنده در حوضچه های کوچک در فروشگاه ها به فروش می رسند. در این شرایط ماهی زنده می ماند، ولی تمام آمونیاک، نیترات و نیتريت را به عضلات خود جذب می کند. به همین دلیل نمی توانیم صادرات ماهی داشته باشیم. برنامه ای برای اصلاح این اوضاع وجود دارد؟

پیشنهاد من این است که شما ۵ روز وقت بگذارید، ما خوشحال خواهیم شد که با برنامه های ملی در رابطه با بهداشت آبزیان را در سازمان دامپزشکی کشور و نیز سیستم احطار بیماریهای احطار کردنی آشنا شوید. دوم اینکه شما به مراجعه به وب سایت اتحادیه اروپا، می توانید ببینید که کشور جمهوری اسلامی ایران بر اساس استانداردها و تاییدیه های بین المللی در گروه کشورهای مجاز برای صادرات آبزیان است. بدون اغراق ما بیش از ۳۰ هزار تن میگو به اتحادیه اروپا صادر کردیم. در رابطه با بیماری های ویروسی مثل VHS برنامه های کلاسیک داریم.

از معدود کشورهای دنیا هستیم که در حال حاضر دوره های کیچ کالچر ماهی را در کنار نیروژی ها و دانمارکی ها انجام می دهیم. حالا ممکن است در شرایطی، در جایی ماهی با شرایط نامطلوب عرضه شود که انکار نمی کنیم. با اتحادیه اروپا به توافق رسیدیم. در حال حاضر داریم روی پرسشنامه الحاق ایران برای عرضه قزل آلی ایران در سطح اروپا کار می کنیم.

علت مصوبه هیات وزیران مبنی بر عدم اعزام دامپزشکان بخش دولتی به خارج از کشور جهت نظارت بهداشتی چیست؟ و چرا فقط دامپزشکان مرد اجازه اعزام به خارج از کشور را خواهند داشت؟ به نظر شما حضور دامپزشک ناظر باعث بهبود کیفیت و عدم کم فروشی و ارائه چربی و استخوان به جای گوشت موثر نخواهد بود؟ و اینکه در صورت محدودیت های دولتی، چرا تمهیداتی جهت اعزام دامپزشکان بخش خصوصی صورت نمی گیرد؟

در مورد نحوه اجرای آیین نامه اجرایی ماده ۱۹ به نظر می رسد این آیین نامه به نحو احسن اجرا نشده است. کارفرما به مسوولین فنی اجازه فعالیت نمی دهند و وابستگی حقوقی آنها به کارفرما و عدم وجود امنیت شغلی مانع بزرگی برای کار مسوول فنی است.

در مورد ماده ۱۹ این اعتقاد وجود دارد که ماده ضد توسعه و ضد تولید است. در مورد درست و غلط این اعتقاد چون من در جایگاه معاونت هستم، نظر شخصی خود را اعلام نمی کنم. ما به عنوان سازمان دامپزشکی کشور پنجمین ورژن این ماده را نوشتیم و باقی آن به خود صنف باز می گردد. اعتقاد ما این است که تمامی ذی نفعان در تدوین ماده ۱۹ باید نقش داشته باشند. ما نمی توانیم در این مورد تنها منافع یک قشر را لحاظ کنیم. هر تصمیم گیری بدون لحاظ کردن نظر تمام دست اندرکاران، ناقص و محل اعتراض خواهد بود، در آن فساد به وجود خواهد آمد و به اهداف مورد نظر نخواهد رسید. چنین دستورالعمل های مشابهی در دیگر کشورهای دنیا وجود ندارد. بنابراین ما اعتقاد داریم ماده ۱۹ باید یک دستورالعمل با اجماع نسبی توسط دست اندرکاران نهایی شود و شأن دکتر دامپزشک نیز حفظ شود. بارها گفته ام که افق دید در مدیریت بسیار مهم است و در صورتی که ما درست برنامه ریزی نکنیم، دچار اشکال خواهیم شد.

دکتر مهرداد تشکری
رئیس انجمن صنفی مسئولین
فنی بهداشتی استان تهران

ما در تدوین دستورالعمل ماده ۱۹ که تاکنون منتشر شده، می توان گفت حداقل ماده ۱۹ در نظر گرفته شده. یعنی ما هر چقدر در مورد این موضوع فکر کردیم و جلسات بسیار زیادی که با حضور تمامی اصناف برگزار کردیم، ماحصلی داشت که امروز شما ملاحظه می کنید. برای شخص بنده جای سوال هست که دیگر از این پایین تر ما چه چیزی را می خواهیم طراحی کنیم و متأسفانه همین دستورالعمل هم آنطور که باید و شاید اجرا نشده است. باید بپذیریم که شرایط کشور ما با سایر کشورهای دنیا متفاوت است و بحث برندینگ با تعریفی که در دنیا در حوزه فرآورده های خام دامی وجود دارد، اصلاً در کشور ما وجود ندارد یا اینکه قابل ذکر نیست. سایت بحث هم برای اینکه عملی شود، به سالیان سال زمان نیاز دارد. مسأله اینجاست که وقتی بحث ناظر مطرح می شود، منظور ناظر دولتی است و بدون شک دولت به تنهایی نمی تواند کار نظارتی انجام دهد چون نیرو ندارد. در حالی که در هر واحد بخش خصوصی یک نفر برای نظارت مستقر است. لذا این قدرتی که بخش خصوصی دارد به بازوی نظارتی سازمان دامپزشکی می دهد، عجیب است که نادیده گرفته می شود.

به نظر من هم به عنوان بخش خصوصی این مسأله باید با مذاکرات بخش خصوصی با خودشان حل شود.

شیوه نامه، دستورالعمل و برنامه های مدیریتی کند.

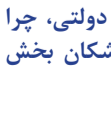
دکتر پیام محبی
رئیس جامعه دامپزشکان
ایران

صحبتی که در این سوال مستتر است، این است که یک سری خدمات مورد نیاز کشور است که ما هنوز در رابطه با آن فکری نکرده ایم. در واقع محورهایی که شما فرمودید، گذشته نگر هستند، ما می خواهیم در مورد اشتغال زایی و فعالیت هایی که می تواند مال ما دامپزشکان باشد ولی افراد غیرمتخصص این فرصت را از ما گرفته اند، صحبت کنیم. ضمن این که بر اساس قوانین، نظام فقط می تواند بر فعالیت اعضای خود نظارت داشته باشد و اگر در حوزه دامپزشکی تخلفی بکنم در حالی که دامپزشک نیستم، نظام اجازه برخورد نخواهد داشت

دکتر امیرعلی جعفری
معاون بهداشت، آموزش و توسعه سازمان نظام دامپزشکی
ج.ا.ا.

پاسخ سوال همکار ما دو بحث تقسیم می شود. یکی بحث نگهداری حیوانات در پناهگاه ها و دیگری بحث فعالیت همکاران دامپزشک در پت شاپها. و اماکنی نظیر این که وجاهت قانونی دارد یا خیر؟! در خصوص نگهداری حیوانات در پناهگاه ها اخیراً با همکاری سازمان دامپزشکی و دوستان ما در جامعه و جامعه حیوانات کوچک، کارگروهی را تشکیل دادیم که دستورالعمل اجرایی نحوه نگهداری این حیوانات را تدوین، ابلاغ و اجرا کنیم. طبق قانون نظام جامع دامپروزی، هر کس که مبادرت به نگهداری دام در مفهوم کلی آن بپردازد، باید ضوابط و مقررات سازمان دامپزشکی را اجرا کنید و مجری این دستورالعمل نیز سازمان نظام دامپزشکی است. بنابراین به این صورت نخواهد بود که هر کسی بتواند در هر کجا که تمایل داشت، اقدام به تأسیس پناهگاه کند. این دستورالعمل طی ماه های آینده نهایی و ابلاغ خواهد شد. در مورد بحث بعدی، یعنی فعالیت برخی همکارانمان در پت شاپ ها، با استناد به قانون نظام دامپزشکی یکی از مواردی که یک دامپزشک عضو سازمان نظام باید رعایت کند، شأن دامپزشکی است. اگر دامپزشکی به هر نحوی شیوون حرفه ای را رعایت نکند، با شماسست هر فرد حقیقی یا حقوقی در سازمان نظام به تخلفش رسیدگی خواهد شد. حال باید دید محلی که همکار ما در آن اقدام به درمان می کند، اساساً مجوز درمان دارد یا خیر. می دانید که با استناد به ماده ۲ قانون افزایش بهره‌وری، سازمان نظام، پروانه تاسیس کلنیک، درمانگاه، داروخانه، آزمایشگاه و غیره صادر می کند. تمام این مراکز طالع سیاستهای سازمان دامپزشکی کشور هستند.

باید دید کجای این اساسنامه ها و شیوه نامه ها اجازه می دهد که یک همکار در پت شاپ اقدام به طبابت کند. این موضوعی است که در صورت شکایت قابل بررسی خواهد بود. در صورتی که این نوع فعالیت دور از شأن یک همکار دامپزشک تشخیص داده شود، حتماً برخورد خواهیم کرد و خبر آن نیز به اطلاع عموم خواهد رسید.

جامعه جهانی مطلوب مستلزم دامپزشکی دولتی مطلوب است

دکتر عطیه دباغیان
دامپزشک/رییس گروه امور بین الملل
سازمان دامپزشکی کشور

دامپزشکان بخش دولتی و خصوصی که در چارچوب سرویس های ملی دامپزشکی فعالیت میکنند، نقش اصلی در تامین بهداشت عمومی، سلامت حیوانات و نیز معیشت پایدار جوامع روستایی در هر روستا و در سطح جهانی ایفا می کنند. مأموریت آن ها مراقبت بیماری های دامی، تشخیص زودهنگام و اقدام به موقع در زمان همه گیری این بیماری ها و نیز نظارت بر حفظ رفاه حیوانات است که بدون وجود دستگاه نظارتی توانمند برای اعمال مقررات بهداشتی از جمله تامین منابع مالی و نیروی انسانی مورد نیاز و همکاری موثر بخش دولتی و خصوصی با یکدیگر امکان پذیر نیست.

سرویس دولتی مطلوب، نقش کلیدی در بهبود تولید فرآورده های دامی و تولید درآمد دارد، همچنین یک عامل مشارکت کننده در ارتقای بهداشت عمومی و کاهش فقر می باشد.

جامعه جهانی مطلوب

با توجه به نقش اساسی سرویس های دامپزشکی در کنترل و پیشگیری از بیماری های دامی، فعالیت های بخش دولتی و خصوصی این سیستم های مسئول بهداشت حیوانات، اقدامی در جهت تامین بهداشت عمومی در سطح جهانی تلقی می شود. آمارها نشان می دهد غالب جمعیت کشورهای در حال توسعه و کشورهای دارای اقتصاد در حال گذر، هنوز به کشاورزی وابسته اند که این بدین معناست که یک میلیارد جمعیت دامدار فقیر در مناطق روستایی برای تامین معیشت خود وابسته به دام هایشان هستند. علاوه بر این شصت درصد بیماری های انسانی منشأ دامی دارند، در نتیجه مأموریت سرویس های دامپزشکی دولتی هیچگاه نادیده گرفته نشده است. سرویس های دامپزشکی در صورتی کارآمد خواهند بود که توانایی لازم برای اقدام و واکنش در چارچوب مقررات ملی منسجم و موثر را داشته باشند و منابع مالی و نیروی انسانی مورد نیاز آن ها تامین شوند.

سیستم های بهداشت دام که مطابق استانداردهای سازمان جهانی بهداشت حیوانات (OIE) طراحی شده اند و عملکرد آن ها بر اساس اصول دامپزشکی مطلوب می باشد، نقش موثرتری در دستیابی به یک سیستم جهانی پایدار و موثر دارند که می تواند پاسخگوی نیازهای حال و آینده جامعه باشد.

سرویس های دامپزشکی باید کارایی و منابع مورد نیاز برای پیشگیری از تهدیدات ناشی از انتشار طبیعی، تصادفی و عمدی پاتوژن های بیماریزای دامی را داشته باشند و قادر به مراقبت موثر، تشخیص زودهنگام و واکنش به موقع به همراه اقدامات ایمنی زیستی و امنیت زیستی باشند. سرویس های دامپزشکی کارا و مطلوب، می توانند سبب بهبود سایر ارکان یک جامعه مطلوب از جمله امنیت غذایی، بهداشت عمومی و کاهش فقر گردند.

این وظیفه تمام دولت هاست که سیستم های بهداشت دام موثر و مطلوب ایجاد کنند. حتی قصور یک کشور می تواند تمام دنیا را در معرض خطر قرار دهد.

سلامت واحد

شناخت بهتر عوامل موثر در بروز و انتشار بیماری های عفونی با منشأ دامی، با استفاده از استراتژی «سلامت واحد» ممکن شده است. علاوه بر این در آوریل ۲۰۱۰ سه آژانس تخصصی اصلی بین المللی یعنی سازمان خوارو بار جهانی-سازمان جهانی بهداشت حیوانات-سازمان بهداشت جهانی با امضای پیش نویس یک یادداشت تفاهم سه جانبه توافق کردند در حوزه وظایف خود برای مقابله با خطرات بهداشتی ناشی از ارتباط بین اکوسیستم های انسان- حیوان در سطح جهانی با یکدیگر همکاری نمایند.

راهبرد این سه سازمان، پیشگیری و کنترل بیماری های عفونی نوپدید در سطح رابطه بین انسان و حیوان است، بیماری هایی که امکان بومی شدن یا همه گیر شدن دارند و نه بیماری های اختصاصی حیوانات که سبب کاهش سطح امنیت غذایی (تولید پروتئین های دامی)، تهدید بهداشت عمومی و افزایش فقر در جامعه می شوند.

این راهبرد شامل انجام اقدامات بلند مدت و صرف هزینه برای ایجاد سیستم های کارآمد در حوزه بهداشت عمومی و سلامت دام برابر ضوابط و مقررات بهداشتی بین المللی سازمان بهداشت جهانی و استانداردهای سازمان جهانی بهداشت حیوانات می باشد. در این چارچوب این سه سازمان، اولویت های زیر را شناسایی نموده اند: هاری، انفلوآنزای ژئونوز، مقاومت ضد میکروبی، همچنین کنترل بیماری های مشترک در دام ها

روش ارزیابی کارایی سرویس های دامپزشکی توسط سازمان جهانی بهداشت حیوانات

مطالعات اقتصادی سازمان جهانی بهداشت حیوانات در خصوص هزینه های وارده در اثر شیوع بیماری و نیز هزینه های سیستم های ملی پیشگیری از بیماری های دامی و مشترک در کشورهای در حال توسعه و کشورهای در حال گذر به وضوح ثابت کرده است که هزینه

های پیشگیری پیش از وقوع بیماری بسیار پایین تر از هزینه های انجام شده در زمان ایجاد بحران بیماری می باشد.

روش سازمان جهانی بهداشت حیوانات برای ارزیابی کارایی سرویس های دامپزشکی دولتی (PVS) از رویکردهای «عمودی» پاسخ های کنترلی سریع در کوتاه مدت با تمرکز بر برخی بیماری های خاص و همکاری ها به تقویت طولانی مدت پایدارتر سیستم های بهداشت دام «افقی»^۲ تغییر کرده است. هدف این فرایند، توانمندسازی سرویس های دامپزشکی دولتی در اعمال حاکمیت مطلوب از طریق اجرای ضوابط و مقررات بین المللی سازمان جهانی بهداشت حیوانات در حوزه کیفیت سرویس های دامپزشکی و سرویس های کنترل بیماری های آبیان می باشد. همچنین سرویس های ملی دامپزشکی را قادر می سازد با استناد به گزارشات ارزیابی مستقل کارایی سرویس های دامپزشکی دولتی (PVS) که توسط سازمان جهانی بهداشت حیوانات انجام می شود، از نیازهایشان به سرمایه گذاری در سطح ملی و بین المللی دفاع نمایند.

روش ارزیابی کارایی سرویس های دامپزشکی (PVS) توسط سازمان جهانی بهداشت حیوانات شامل ارزیابی سیستماتیک سرویس دامپزشکی با توجه به استانداردهای بین المللی (ارزیابی اولیه ۴۶ فاکتور که هر کدام پنج سطح انطباق با استانداردهای OIE درباره کیفیت عملکرد دارد) به صورت داوطلبانه، برنامه های سرمایه گذاری هزینه ای پنج ساله مبتنی بر مقایسه یافته های ارزیابی کارایی سرویس های دامپزشکی (PVS) با اولویت های ملی (تجزیه و تحلیل موارد عدم انطباق شناسایی شده در ارزیابی کارایی سرویس دامپزشکی^۲)، همکاری در تدوین و یا تکمیل قوانین ملی دامپزشکی (برنامه حمایتی قوانین دامپزشکی^۲)، بازنگری و ارتقای شبکه آزمایشگاه های دامپزشکی (ارزیابی کارایی آزمایشگاهی سرویس دامپزشکی و پروژه خوارخواندگی^۵)، حصول اطمینان از کیفیت بالای ارائه خدمات دامپزشکی در بخش خصوصی با تدوین استانداردها و معیارهای اجرایی از طریق آموزش و صدور گواهی (خوارخواندگی دستگاه های دامپزشکی دولتی کشورهای مختلف با یکدیگر^۶) و مکانیسم مستمر پایش و ارزیابی پیشرفت تمام اجزا (پیگیری منظم دستاوردها^۷) می باشد.

توانمندسازی

هر دفتر منطقه ای سازمان جهانی بهداشت حیوانات، برنامه هایی را برای توانمندسازی سرویس های دامپزشکی دولتی با هدف بهبود مراقبت و کنترل بیماری های دامی و نیز برقراری شبکه ارتباطی بین روسای دامپزشکی و تیم های رابطین ملی در هر کشور و بین کشورهای عضو، طراحی و اجرا نموده است. به روسای دامپزشکی که به تازگی به این سمت منصوب شده اند، برای شناسایی حقوق، تعهدات و نقش شان در سازمان و موضوعات و اهداف سازمان جهانی بهداشت حیوانات، آموزش داده می شود. هشت رابط ملی هر کشور عضو در کارگاه های آموزشی که هر دو سال یک بار در پنج منطقه سازمان جهانی بهداشت حیوانات (OIE) با موضوعات سیستم های اطلاعات بهداشتی، سلامت مواد غذایی با منشأ دامی، داروهای مورد استفاده در دامپزشکی، بیماری های آبیان، رفاه حیوانات، حیات وحش، ارتباطات و آزمایشگاه ها برگزار می شود، شرکت می نمایند.

مشارکت استراتژیک

به روال همکاری طولانی مدت با سازمان بهداشت جهانی (WHO)، همکاری جدیدی بین سازمان جهانی بهداشت حیوانات و سازمان بهداشت جهانی به تدریج به وجود آمده است که از روش ارزیابی کارایی سرویس های دامپزشکی منشا گرفته است. با استفاده از مقررات کتاب کد حیوانات خشکی زی سازمان جهانی بهداشت حیوانات و قوانین بین المللی بهداشتی سازمان بهداشت جهانی^۸ که اعضای سازمان تجارت جهانی WHO در سال ۲۰۰۵ به عنوان یک پایه اولیه با آنها موافقت کردند، دو سازمان مسیری که در آن ظرفیت های اساسی استانداردهای بین المللی بهداشتی بتوانند با اجزای حیاتی از طریق مسیر PVS تلفیق، همپوشانی یا هم افزایی داشته باشند، مشخص نمایند. پس از بررسی و نقشه برداری، یک سری ظرفیت های تکمیلی شناسایی شدند. نتیجه این بررسی پل های ارتباطی زیادی بین فعالیت ها را روشن نمود و دو سازمان با حمایت بانک جهانی همکاری هایشان را تقویت نمودند و با هدف

بهبود همکاری های موازی بین سرویس های سلامت و بهداشت انسان و دام با یکدیگر همکاری می کنند.

توصیه های سازمان جهانی بهداشت حیوانات به سرویس های دامپزشکی

– رعایت قوانین مربوط
– ایجاد شبکه ارتباطی سراسری در کشور برای پایش و کنترل همه بیماری های دامی (بر اساس کلید «سه گانه» مراقبت موثر که ترکیبی از دامپزشکان بخش دولتی، دامپزشکان بخش خصوصی و صاحبان دام می باشد)
– تشخیص زود هنگام، شفافیت و سرعت در اعلام وقوع بیماری ها
– واکنش سریع به وقوع بیماری های دامی از جمله انجام واکنش های لازم در صورت ضرورت
– به کارگیری معیارهای امنیت زیستی و انسداد زیستی^۹ در مواردی که وقوع بیماری کاملاً اثبات شده است.
– اتخاذ راهبردهایی به منظور حمایت از دامداران در صورت بروز خسارات مالی در مواقعی که انجام اقدامات بهداشتی بر اقتصاد تولیدکنندگان فرآورده های دامی تاثیر می گذارد.

تقویت سرویس های دامپزشکی

قوانین دامپزشکی

قوانین دامپزشکی کلید دستیابی سرویس های ملی دامپزشکی به وضعیت مطلوب می باشند و حداقل باید شرایط زیربنایی لازم برای مراجع ذیصلاح دامپزشکی جهت اجرای مقررات تعریف شده در کتاب کد حیوانات خشکی زی سازمان جهانی بهداشت حیوانات را فراهم آورد. به علاوه مطابق موافقت نامه معیارهای بهداشتی دامی و گیاهی (SPS) اعضای سازمان تجارت جهانی ملزم به اعمال تغییرات معیارهای بهداشتی سازمان تجارت جهانی از جمله در قوانین مرتبط با حوزه تجارت و فراهم کردن اطلاعات مرتبط می باشند. اطلاعات بیشتر در خصوص قوانین دامپزشکی در فصل ۳،۴ کتاب کد حیوانات خشکی زی ارائه شده است.

آموزش دامپزشکی

ارزیابی کارایی سرویس های ملی دامپزشکی (PVS) تفاوت های عمده و نگران کننده کیفیت دامپزشکان در نقاط مختلف دنیا را مشخص ساخته است. متعاقباً سازمان جهانی بهداشت حیوانات با همکاری کارشناسان خبره متشکل از اساتید موسسات دامپزشکی در پنج قاره دنیا علاوه بر ارائه فهرست حداقل توانایی ها و صلاحیت های ضروری دامپزشکان در «روز اول» بعد از فارغ التحصیل شدن از هر یک از دانشکده های دامپزشکی در هر نقطه از دنیا، دستورالعمل هایی برای آموزش دامپزشکی تدوین نموده است.

ارتباطات

سازمان جهانی بهداشت حیوانات (OIE) راهنماهایی در زمینه مدیریت اطلاعات و ارتباطات ارائه می نماید که کاملاً منطبق بر راهبردهای توانمندسازی سرویس های ملی دامپزشکی است. همچنین در هفتاد و نهمین مجمع عمومی سازمان جهانی بهداشت حیوانات (OIE) اولین فصل کتاب کد در خصوص ارتباطات به تصویب عمومی روسای دامپزشکی دولتی کشورهای عضو رسید.

1. Externally driven, short term, emergency response type 'vertical' approaches addressing only specific diseases, and contributes
2. A more sustainable, long term strengthening of 'horizontal' (animal health) systems
3. PVS Gap Analysis
4. PVS Veterinary Legislation Support Programme
5. PVS Pathway Laboratory mission and Laboratory Twinning projects
6. Veterinary Education Establishment Twinning
7. regular Follow-up missions of achievements
8. WHO International Health Regulations (IHR)
9. Biosecurity and biocontainment measures

نکته اول اینکه اصلاً چنین مصوبه ای از طرف هیات وزیران صادر نشده است که اعزام نیرو به خارج از کشور ممنوع است. نکته قابل توجه این است که ما در اوایل انقلاب اسلامی، حتی اعلام کرده بودیم که قصاب هم باید از کشور اعزام شود. این تصمیمی بود که بسته به شرایط آن دوران اتخاذ شده بود. از طرفی تجارت به طور مطلق تا سال ۱۳۸۰ توسط دولت انجام می گرفت.

سازمان پشتیبانی امور دام فعلی که در آن زمان شرکت گوشت بود، برای تضمین کیفیت نیروهای دولتی اعزام می کرد و دامپزشکی نیز برای نظارت بهداشتی اعزام نیرو داشت. در سال ۱۳۸۰ اعلام کردند که دولت دیگر حق تجارت ندارد و بخش خصوصی باید تجارت کند. در این زمان بخش خصوصی وارد فضا شد و بخش دولتی از فضا خارج شد. لذا طبیعی است که انتقادهایی بر نحوه انتخاب و اعزام نیروهای وجود داشته باشد. در همه دنیا نظارت های بهداشتی، به این صورت است که دولت واردکننده خودش نظارت نمی کند، بلکه این نظارت را مرجع ذی صلاح شرکت صادرکننده برعهده دارد و ممیزی سیستم بازرسی را شرکت واردکننده برعهده دارد. فعلاً سیستم نظارت ما به این صورت نیست و ما هم به دنبال این هستیم که بر اساس شرایط کشور و پیگیری های بخش خصوصی، نظارت را نه اینکه متوقف کنیم، بلکه به کشور صادرکننده با شرایط ذکر شده، واگذار کنیم. مورد دیگری که مطرح شد بحث درصد چربی گوشت بود. بحث چربی اصلاً میحث بهداشتی نیست. این که درصد چربی گوشت، ۷،۱۰ یا ۲۰ درصد باشد از طرف ما ایرادی ندارد و ما از ورود این گوشت جلوگیری نمی کنیم. برای نظارت بهداشتی بخش خصوصی در صورت تمایل می تواند برای خرید گوشت، دامپزشک را با خود ببرد. ما به هیچ وجه بخش خصوصی را از به کارگیری دامپزشکان بخش خصوصی برای تضمین کیفیت گوشت خودشان منع نکرده ایم. بخش خصوصی جایی ورود پیدا می کند که برایشان سود داشته باشد. بحث چربی از نظر مقررات بین المللی بحث بهداشتی نیست. این که چرا دامپزشک خانم اعزام نمی شود، باید پذیرفت که ما دارای یک ساختار خاص با تفکرات خاص هستیم. خیلی از چیزهای ما با سایر دنیا متفاوت است و یکی از این موارد تفاوت، عدم اعزام بانوان دامپزشک برای انجام مأموریت است. ولی برای اعزام نیرو یک چهارچوب و شیوه نامه وجود دارد که در صورتی که روی این شیوه نامه نقطه نظری وجود دارد، می شود که به سازمان دامپزشکی اعلام شود، در صورتی که ارزش بررسی داشته باشد، حتما بررسی و در صورتی که ارزش لحاظ داشته باشد حتی لحاظ خواهد شد.

مسئولیت تامین کیفیت گوشت با کیست؟

تعریف گوشت در ایران با تعریف گوشت در کل دنیا متفاوت است. بر اساس تعریف OIE، تمامی قسمت های قابل مصرف حیوان، گوشت نامیده می شود و این در حالی است که در ایران تنها به بافت عضله گوشت می گوئیم. در جایی مانند لندن گوشت از کیلویی ۴ پوند تا کیلویی ۴۰ پوند، به فروش می رسد.

کیفیت محصول را خریدار تعیین می کند. در حال حاضر در بازار داخلی ما هم قیمت گوشت راسته با فیله متفاوت است. این گوشت ها از لحاظ بهداشتی مشکلی ندارند و قابل مصرفند. البته در حال حاضر در آیین نامه ورود گوشت به کشور معیارهای کیفیتی هم وجود دارد که ما معتقدیم نباید وجود داشته باشد و سازمان دامپزشکی کشور تنها باید نظارت بهداشتی داشته باشد و بحث کیفیت در بازار عرضه و تقاضا جای خود را مشخص کند.